

K Ó C S A G

MADÁRTANI ÉS MADÁRVÉDELMI ÉVNEGYEDES KÉPES FOLYÓIRAT
A MAGYAR ORNITHOLOGUSOK SZÖVETSÉGÉNEK
ÉS A TISZÁNTÚLI MADÁRVÉDELMI EGYESÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE

Quarterly Periodical for the Study and Protection of Birds.
Official Organ of the Association of the Hungarian Ornithologists,
and the Society for the Bird-Protection in East-Hungary

Rivista trimestrale per lo studio e la protezione degli uccelli.
Organo Uffic. della Associazione degli Ornith. Ungh. e dell
Società per la protezione degli uccelli nell'Ungheria Orientale

360/7
Vierteljährliche Zeitschrift für Vogelkunde und Vogelschutz.
Organ des Bundes der Ungarischen Ornithologen und des
Vogelschutzvereins für Jenseits der Tisza

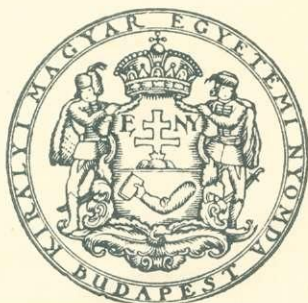
Bulletin trimestriel pour l'Étude et la Protection des Oiseaux.
Periodique officielle de la Ligue des Ornith. Hongrois, et de la
Société pour la Protection des Oiseaux en Hongrie Orientale

LAPTULAJDONOS FŐSZERKESZTŐ:
DR. SZALÓKI NAVRATIL DEZSŐ

TÁRSSZERKESZTŐ:
DR. GRESCHIK JENŐ

I. ÉVFOLYAM, 1928

1 táblával, 3 arcképpel és 5 szövegrajzzal

AZ ELSŐ ÉVFOLYAM (1928 I—III. SZ.) TARTALOMJEGYZÉKE

CONSPECTUS MATERIARUM TOM. I. (1928 NR. I—III.)

	Nr.	Pag.		Nr.	Pag.
<i>Arcképek: Vitéz nagybányai Horthy Miklós</i>	III.	1			
Gróf Bethlen István	II.	1			
Gróf Klebelsberg Kuno	I.	1			
<i>Útravaló</i>	I.	4			
Preface	I.	5			
Zum Geleit	I.	5			
Viatico	I.	6			
Mots d'accompagnement	I.	6			
	Nr.	Pag.		Nr.	Pag.
AGÁRDI E.: <i>A kis poszáta (Sylvia curruca L.) nemcsak a kakuk (Cuculus canorus L.) tojásait költi ki</i>	II.	40	DOBAY L.: <i>Erdély baglyai</i>	II.	24
The <i>Sylvia curruca</i> L. does not hatch the eggs of the Cuckoos (<i>Cuculus canorus</i> L.) only	II.	40	The owls of Transsylvania	II.	28
Die Zaungrasmücke (<i>Sylvia curruca</i> L.) brütet nicht bloss die Eier des Kuckucks (<i>Cuculus canorus</i> L.) aus	II.	41	Die Eulen Siebenbürgens	II.	30
La Piccola Capinera (<i>Sylvia curruca</i> L.) cova non solo le uova del Cuculo (<i>Cuculus canorus</i> L.)	II.	41	I gufi della Transsylvania	II.	31
La Fauvette (<i>Sylvia curruca</i> L.) ne couve pas seulement les oeufs du Cucou (<i>Cuculus canorus</i> L.)	II.	41	Les chouettes de la Transylvanie	II.	35
CSATH A.: <i>A vetési varjú élete és gazdasági jelentősége a mezőhegyesi állami birtokon</i>	III.	32	— <i>Az ornithologia és a vadászat</i>	III.	3
The life and economic importance of the Rook on the State Property at Mezőhegyes	II.	34	Ornithology and shooting	III.	9
Leben und wirtschaftliche Bedeutung der Saatkrähe auf der Staatsdomäne zu Mezőhegyes	II.	34	Ornithologie und Jagd	III.	10
La vita e l'importanza economica della Cornacchia nera nelle tenute demaniali di Mezőhegyes	II.	35	L'ornithologia e la caccia	III.	12
La vie du Corbeau-Freux et son importance économique dans le domaine national de Mezőhegyes	II.	35	L'ornithologie et la chasse	III.	14
CZILLINGER J.: <i>Ornithologia és az erdészet</i> ..	I.	15	DORNING H., Dr.: <i>A széncinke (Parus major L.) különös fogságbaesése és kannibálizmusa</i> ..	II.	37
Ornithology and forestry	I.	16	The strange imprisonment and cannibalism of the <i>Parus major</i> L.	II.	38
Ornithologie und Forstwesen	I.	17	Wie sich eine Kohlmeise (<i>Parus major</i> L.) gefangen hat und über deren Kannibalismus	II.	39
Ornithologia e scienza forestale	I.	17	La strana prigionia ed il cannibalismo della Cinciallegra (<i>Parus major</i> L.)	II.	39
L'ornithologie et la culture forestière	I.	18	La captivité involontaire et le cannibalisme de la Mésange Noire (<i>Parus major</i> L.) ..	II.	39
			GRESCHIK J., Dr.: <i>A kis légykapóról (Muscicapa parva parva Bechst.)</i> 1 táblával	III.	16
			The Red-breasted Flycatcher (<i>Muscicapa parva parva</i> Bechst.)	III.	19
			Vom Zwergfliegenfänger (<i>Muscicapa parva parva</i> Bechst.)	III.	20
			Il Pigliamosche Pettiroso (<i>Muscicapa parva parva</i> Bechst.)	III.	21
			Le Gobe-Mouche Rougeâtre (<i>Muscicapa parva parva</i> Bechst.)	III.	22
			KISS F., Dr., MIHÁLIK P., NAVRATIL D., Dr.: <i>Előzetes közlemény a madarak glandulo-orbito-nasalisáról</i> 5 szövegrajzzal	II.	11

	Nr.	Pag.		Nr.	Pag.
Preliminary notes concerning the Orbito-			NAVRATIL D., Dr. Vide KISS.		
nasal Gland of Birds	II.	14	RADEIČZKY D.: <i>A madár fészke és tojása</i>	I.	18
Vorläufige Mitteilung über die Glandula			The nest of the bird and its eggs	I.	20
Orbito-nasalis der Vögel	II.	14	Über Nest und Ei des Vogels	I.	20
Prima pertrattazione della Glandula Orbito-			Nido et uova degli uccelli	I.	21
nasale degli uccelli	II.	16	Le nid de l'oiseau et ses oeufs	I.	21
De la Glandula Orbito-nasale des oiseaux	II.	18	— — <i>A Magyar Ornithologusok Szövetsége pro-</i>		
LEGROS A.: <i>Les »Refuges d'oiseaux« en France</i>	II.	9	grammja	II.	3
Madárvédelmi területek Franciaországban	II.	10	Programme of the Association of the Hun-		
LOVASSY S., Dr.: <i>A ragadozómadarak (Acci-</i>			garian Ornithologists.....	II.	6
<i>pitres) fészkelésbeli elterjedésének változása a</i>			Programm des Bundes Ungarischer Orni-		
<i>Magyar=Alföldön az utolsó száz év alatt</i>	I.	10	thologen	II.	6
About the variation of nesting of Birds of			Il programma dell'Associazione degli Orni-		
Prey on the Hung. Lowlands in the last			tologi Ungheresi	II.	6
100 years	I.	12	Programme de la Ligue des Ornithologistes		
Die Veränderungen im Nisten der Raub-			Hongrois	II.	7
vögel im Ungarischen Tiefland während			— — <i>A nagy póling (Numenius arquatus L.)</i>		
der letzten 100 Jahre	I.	13	<i>fészkelése Magyarországon</i>	III.	28
Il cambiamento di nidificazione degli			The nesting of the European Curlew (Nu-		
uccelli rapaci nella Grande Pianura			menius arquatus L.) in Hungary	III.	29
Ungherese negli ultimi cent'anni	I.	14	Das Brüten des grossen Brachvogels (Nu-		
Le changement de la nidification des oi-			menius arquatus L.) in Ungarn	III.	30
seaux de proie au Pays Bas Hongrois			La nidificazione del Chiurlo Maggiore		
dans les dernières 100 années	I.	14	(Numenius arquatus L.) in Ungheria ..	III.	30
MADARÁSZ GY., Dr.: <i>Levél dr. szalóki Navratil</i>			La nidification en Hongrie du Grand		
<i>Dezsöhöz</i>	I.	7	Courlis (Numenius arquatus L.)	III.	31
Extract of a letter to Dr. D. Navratil of			RÉZ E.: <i>Erdei szalonka (Scolopax rusticola L.)</i>		
Szalók	I.	8	<i>fészkelése</i>	II.	34
Brief an Herrn Desider Navratil von Szalók	I.	8	The nesting of the Scolopax rusticola L.		
La lettera indirizzata al Sig. D. Navratil			Brüten der Waldschnepfe (Scolopax rusti-		
di Szalók	I.	9	cola L.)	II.	36
Extrait de la lettre adressée Mr. Dr. D.			La nidificazione delle Beccacce (Scolopax		
Navratil de Szalók.....	I.	9	rusticola L.)	II.	37
MADOC, H., W.: <i>Bird-Protection in England</i>	III.	23	Nidification de la Bécasse (Scolopax rusti-		
A madárvédelem Angliában	III.	24	cola L.)	II.	37
MIHÁLIK P. Vide KISS.			SZTANKOVITS J.: <i>A madárvédelem népszerűsíté-</i>		
MURAKÖZY D.: <i>Az ornithologia és a kertészet</i>	II.	19	<i>sítése</i>	III.	36
Ornithology and gardening.....	II.	21	Popularisation of Bird-Protection	III.	37
Ornithologie und Gartenbau	II.	21	Die Popularisierung des Vogelschutzes ..	III.	38
L'ornitologia ed il giardinaggio.....	II.	22	La popolarizzazione della protezione degli		
L'ornithologie et l'horticulture	II.	23	uccelli	III.	39
MYERS, J. G., Sc. D.: <i>The needs of Bird Pro-</i>			La vulgarisation de la protection des oi-		
<i>tection in New=Zealand</i>	II., 7,	III.	seaux	III.	40
Hogy áll a madárvédelem ügye New=Zee-			<i>Hírek</i>	I. 22, II. 42,	III. 41
landban (Újzéland)	II. 8,	III.			

K Ó C S A G

360

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: *Szalóki Navratil Dezső dr.* egyetemi magántanár. Társszerkesztő: *Nagy Jenő dr.* Előfizetési ára: Magyarországon évi 4 pengő, külföldön évi 6 pengő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest I, Budakeszi-út 63.

Owner and responsible editor: *Dr. Desiderius Navratil de Szalók*, lecturer at the University. Co-editor: *Dr. Eugene Nagy*, head-master. Subscription for inland 4— P yearly, for abroad 6— P. Subscriptions accepted at the office: Budapest I, Budakeszi-út 63.

Inhaber und verantwortlicher Redakteur: Privatdozent *Dr. Desider Navratil von Szalók*. Mitredakteur: *Dr. Eugen Nagy*. Bezugspreis für das ganze Jahr im Inlande P 4—, im Auslande P 6—. Zu beziehen durch den Verlag: Budapest I, Budakeszi-út 63.

Possessore del giornale e redattore responsabile: libero docente d' Università *Dottor Desiderio Navratil di Szalók*. Redattore associato: professore *Dottor Eugenio Nagy*. Abbonamento annuale per l' interno P 4—, per l' estero P 6—. Ordinamento all' amministrazione: Budapest I, Budakeszi-út 63.

Propriétaire et rédacteur: le docteur *Didier Navratil de Szalók*, professeur agrégé Rédacteur associé: le docteur *Eugène Nagy*. Abonnement dans le pays P 4—, dans l' étranger P 6— pour un an. Souscription par l' administration: Budapest I, Budakeszi-út 63.

Comme nous désirions pouvoir remettre le plus tôt possible entre les mains des experts étrangers la revue paraissant à Genève, à l'occasion de la Conférence pour la protection des Oiseaux, et que, par ce fait, nous ne disposions que d'un temps fort court, nous nous voyons obligés de présenter des excuses pour les inadvertances et les fautes d'impression qui ont pu s'y glisser.

Corrigenda !

for "heron"	read "white heron"
for "conservatory"	„ "Station for Bird-Observation"
for "Reiher"	„ "Edelreiher"
for "airone"	„ "airone bianco"

K Ó C S A G

MADÁRTANI ÉS MADÁRVÉDELMI ÉVNEGYEDES KÉPES FOLYÓIRAT
A MAGYAR ORNITHOLOGUSOK SZÖVETSÉGÉNEK ÉS A TISZÁNTÜLI MADÁRVÉDELMI EGYESÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE

*Quarterly Periodical for the Study and Protection of Birds.
Official Organ of the Association of the Hungarian Ornithologists,
and the Society for the Bird-Protection in East-Hungary.*

*Vierteljährliche Zeitschrift für Vogelkunde und Vogelschutz.
Organ des Bundes der Ungarischen Ornithologen und des
Vogelschutzvereins für Jenseits der Tisza.*

*Rivista trimestrale per lo studio e la protezione degli uccelli.
Organo Uffic. della Associazione degli Ornith. Ungheresi e dell
Società per la protezione degli uccelli nell'Ungheria Orientale.*

*Bulletin trimestriel pour l'Étude et la Protection des Oiseaux.
Periodique officielle de la Ligue des Ornith. Hongrois, et de la
Société pour la Protection des Oiseaux en Hongrie Orientale.*

ANAGY világégés után, amikor Európa államai egytől-egyig nagy pénzügyi és gazdasági kríziseken esnek át, a kis Magyarország Kultuszminisztere iparkodik megmutatni, hogy bármilyen megerőltetésébe kerül is, a kultúrára mindig van megtakarított pénze.

Hogy a Miniszternek milyen finom érzéke van a legmagasabb kultúra igényei iránt is, ezt a világraszóló magyar biológiai intézet kreálásával dokumentálta a legjobban: Tihanyban, a Balaton partján.

»Boldog lehet az a nemzet és nagy jövő áll előtte, amelynek Kultuszminisztere a kultúrájának hivatott nagy apostola« — mondta egy nagynevű külföldi tudós a múlt év őszén a magyar biológiai intézet megnyitásakor.

Egy kis lelkes csoport összekovácsolta a magyar ornithologusok szövetségét, amely Herman Ottó szellemében akarja egyesíteni a vadász-, erdész- és gazdászársadalmat az ornithologusokkal.

E nehéz munkában segítőkéz nyúl feléjük. Lelkesíti a tábort, anyagiakkal jön segítségükre és serkenti őket egy lap, a »Kócsag« kiadására. A tihanyi magyar biológiai intézetben helyt ad egy »madárvárta« felállítására a világhírű kócsagtelep közelében, megígérvén, hogy a kis Balatonnak lecsapolás alá eső részét — amely jelenleg magántulajdon s ahol még a kócsag fészkel — megmenti a végpusztulástól.

E segítőkéz a magyar Kultuszminiszter keze, a nagy Organizátoré, gróf Klebelsberg Kunoé, kinek nevét aranybetűkkel írja fel a történelembe nemcsak a magyar kultúra, de az egész kultúr világ összes ornithologusa is.

INTRODUCTORY ARTICLE

AFTER the great conflagration, when the states of Europe underwent a great financial and economic crisis, the Minister of Public Education of Hungary endeavoured to show that he can spare a certain amount for culture, at any cost.

The keen susceptibility of the Minister for the demands of the highest spheres of culture is most strikingly proved by the establishment of a world-renowned biological institute at the shores of the Balaton, at Tihany.

»The nation which can boast of a Minister, who is such an apostle of culture may rightly be happy and will have a splendid future« said a great foreign scholar, last year, at the opening festivity of the Hungarian biological institute.

A little enthusiastic group created the association of the Hungarian ornithologists which attempts to unite, in the spirit of Otto Herman — the hunters, the foresters, the farmers and the ornithologists.

A helping hand is stretching out towards them: it encourages, it tends material support to the publication of a review, entitled "Kócsag" (The Heron). The Hungarian biological institute hospitably receives them and founds a conservatory for birds in the vicinity of a renowned nesting place of herons. It further promised to assist

them in acquiring that part of the Balaton which is being drained, and being private property, will be bought by the state in order to save the herons from utter disappearance.

This helping hand is that of the Hungarian Minister, of the great organiser, Count Kuno Klebelsberg, whose name will be commemorated with golden letters in history not only by the Hungarian but by all ornithologists of the world.

EINFÜHRUNG

NACH dem grossen Weltbrand, während sämtliche Staaten von Europa schwere finanzielle und wirtschaftliche Krisen durchmachen, ist der Kultusminister des kleinen Ungarns bestrebt zu zeigen, dass er für die Kultur immer erspartes Geld hat, möge es ihm noch so grosse Anstrengungen kosten.

Was für einen feinen Sinn der Minister auch für die Ansprüche der höchsten Kultur besitzt, hat er am besten durch die Gründung der weltberühmten Ungarischen Biologischen Anstalt in Tihany am Balatonsee darlegt.

»Glücklich kann die Nation sein und eine grosse Zukunft steht ihr bevor, deren Kultusminister ein berufener, grosser Apostel der Kultur ist« — sagte ein hochberühm-

ter ausländischer Gelehrter im vergangenen Herbst bei der Eröffnung der Ungarischen Biologischen Anstalt.

Eine kleine begeisterte Gruppe hat den Verband der ungarischen Ornithologen zusammengeschmiedet, der die Jäger, Förster und Landwirte im Geiste von Otto Herman mit den Ornithologen vereinigen will.

In dieser schweren Arbeit reicht sich ihnen eine hilfsbereite Hand. Sie begeistert das Lager, kommt ihnen in materieller Hinsicht zu Hilfe und spornt sie zur Herausgabe der Zeitschrift »Kócsag« (Reiher) an. In Anlehnung an die Ungarische Biologische Anstalt in Tihany gibt sie Gelände zur Aufstellung einer Vogelwarte in der Nähe des weltberühmten Reiherlagers und sie verspricht, dass sie den der Entwässerung anheimfallenden Teil des kleinen Balatons, der gegenwärtig Privateigentum ist und wo der Reiher noch nistet — vom Untergang rettet.

Diese hilfsreiche Hand ist die Hand des ungarischen Kultusministers, des grossen Organisators, des Grafen Kuno von Klebelsberg, dessen Namen nicht nur die ungarische Kultur, sondern auch die gesamten Ornithologen der ganzen Kulturwelt mit goldenen Lettern in die Geschichte eintragen.

ARTICOLO D'INTRODUZIONE

DOPO la grande conflagrazione mondiale, quando tutti gli Stati d'Europa attraversano una crisi finanziaria ed economica, il ministro della P. I. d'Ungheria ha cercato di dimostrare che malgrado tutti gli sforzi, per la cultura c'è sempre del denaro messo in disparte.

Nulla prova meglio la sensibilità fine del ministro circa i bisogni dell'alta cultura quanto l'istituzione dell'Istituto biologico di Tihany, istituto di fama mondiale creato sulle rive del Balaton.

»Felice e di grande avvenire è quella nazione il cui ministro della P. I. è grande apostolo della cultura« — ha dichiarato un grande scienziato straniero l'anno scorso, in occasione dell'inaugurazione dell'Istituto biologico ungherese.

Un piccolo ed animoso gruppo ha costituito l'associazione degli ornitologi ungheresi, la quale nello spirito di Ottone Herman vuole riunire i cacciatori, i forestali e gli economi rurali con gli ornitologi.

In quest'opera difficile una mano amica si tende verso di essi, la quale li anima, li aiuta materialmente e gli sprona all'edizione d'un periodico, alla pubblicazione dell'»Kócsag« (Airone). L'Istituto biologico ungherese di Tihany offre il posto per l'istituzione della »sentinella degli uccelli« nei pressi delle tenute di fama mondiale per l'allevamento degli aironi, con la promessa che dopo la bonifica di quella parte del piccolo Balaton, che attualmente costituisce proprietà privata, essa passerà in proprietà dello Stato, perchè ivi, dove nidifica l'airone, la località venga salvata dalla distruzione definitiva.

Questa mano amica è la mano del ministro della P. I., del grande organizzatore, del Conte Kuno de Klebelsberg, il cui nome sarà scritto nella storia a caratteri d'oro non solo dagli ornitologi della cultura ungherese ma anche da quelli di tutto il mondo civile.

ARTICLE INTRODUCTIVE

APRÈS la grande incendie de monde, quand tous les États d'Europe passèrent une lourde crise financière et économique, le ministre des cultes de la petite Hongrie se tachait de montrer que pour la culture, coûte que coûte, il y a toujours de l'argent ménagé.

Le ministre documentait a mieux, en fondant l'institut biologique à Tihany près du lac de Balaton, qu'il a le fin

sens pour les plus grandes prétentions de la culture.

Un savant étranger très illustre disait à propos de l'ouverture de l'institut biologique hongrois: »Une nation, qui a un ministre des cultes qui est à la fois un apôtre de la culture, doit être très heureuse et elle se trouve avant un grand avenir.«

Un petit groupe enthousiasmé forgeait l'union des ornithologues hongrois, ayant l'intention de réunir la société des chasseurs, forestiers et économes avec les ornithologues.

Dans ce travail difficile nous voyons une main auxiliaire se tendre vers eux, qui les enthousiasme, ambitionne et les aide matériellement aussi pour l'édition d'un

journal, le journal »Kócsag« (»L'aigrette«). L'institut biologique hongrois de Tihany donne la concession à l'établissement d'une »garde d'oiseau« à la proximité de la colonie d'aigrettes bien comme dans le monde entier puis donnant la promesse de bien vouloir procurer à l'état la partie du Balaton petit destinée de mettre à sec (à présent propriété privée) que l'endroit, ou nichent encore des aigrettes, soit sauvé de la destruction.

Cette main auxiliaire, c'est la main du ministre de culte hongrois, le comte Kuno Klebelsberg. Ce ne seront pas seulement les hongrois qui écriront ce nom en lettres dorées dans l'histoire, mais ce seront les ornithologues du monde entier de culture.

ÚTRAVALÓ

ZOLD hímek kapnak a vizek letarolt partjai s a gólyahír aranysárgán tündöklő foltjai ragyognak már a sarjadzó zöld szőnyegen. Megélnékültek újra vizeink, mocsaraink és megérkeznek »Ők«, a lápok szűz fehér madarai, a kócsagok.

Tavaszi nyílásával vizeink, lápjaink új életrekelésével szárnyaira bocsátjuk mi is a »Kócsag«-ot. Ő a mi legféltettebb, legkedvesebb madarunk, amely a legszebb és legjellemzőbb alakja a hazánkra nézve amúgy is jellemző vizimadár-világnak, s így ő különösen a külföld előtt, a magyar madárfauna megtestesítője.

Úgy szeretnők, ha a mi »Kócsag«-unk is oly kedves vendége és vágyakozási tárgya lenne mindazoknak, akik szeretettel és megértéssel foglalkoznak a magyar föld madárvilágával, mint akár maga a nemes hófehér madár.

Az ő szűzies fehérsége, amely szeplőtlen marad még a mocsarak szennyes vizében is, legyen a mi jelképünk törekvéseink és céljaink tisztaságában. Miként a mi szent madarunk is, a föld salakjától mentesen szárnyal tova a magasban, éppúgy haladjon a mi »Kócsag«-unk is tisztán, érintetlenül kitűzött pályáján, magasztos céljainak a megközelítésére.

De szimbólumnak választottuk még a »kócsagot« azért is, mert az ő neve egyúttal lelkesít, bátorít abban a már régóta folytatott küzdelmeinkben, amelyet hazánk pusztulóban levő természeti kincseinek a megmentéséért folytatunk.

Mintha már derengene egy kicsit... s a hajnalszürkületből egy szűzfehér kócsag válik ki és evez nyugodt, biztos csapásokkal a tihanyi madárvárta, a kis Balaton, a nemzeti park rezervátuma felé.